

Sygn. akt VI A Ca 465/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Teresa Mróz (spr.)

Sędzia SA – Aldona Wapińska

Sędzia SO del. – Andrzej Turliniński

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Kędzierska

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2014r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko (...) w W., J. D. i K. P.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanych

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 września 2012 r., sygn. akt XXV C 719/12

I. oddala apelację;

II. zasądza solidarnie od (...) w W., J. D. i K. P. na rzecz (...) Spółki Akcyjnej w W. kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt VI A Ca 465/13

UZASADNIENIE

Powódka (...) S.A. wniosła o wydanie na podstawie weksla nakazu zapłaty w postępowaniu nakazowym zasądzonego od pozwanych (...) z siedzibą w W., J. D. i K. P. solidarnie kwotę 104.917,66 zł z ustawowymi odsetkami liczonymi od kwoty 214.717,66 zł od dnia 11 stycznia 2012 r. do dnia 15 marca 2012 r. oraz od kwoty 104.917,66 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty z dnia 19 kwietnia 2012 r. Sąd Okręgowy w Warszawie w całości uwzględnił powództwo.

Zarzuty do nakazu zapłaty wnieśli pozwani, zaskarżając nakaz w całości wnieśli o jego uchylenie i oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy rozpoznając sprawę na skutek zarzutów ustalił, że w dniu 31 maja 2008 r. pozwana J. D. występująca jako korzystający zawarła z powódką, jako finansującym umowę leasingu operacyjnego nr (...), której załącznikami był: wzorzec umowy „Ogólne warunki umowy leasingu operacyjnego”, „protokół odbioru” i deklaracja wekslowa. Zgodnie z umową finansujący zobowiązał się oddać korzystającemu do używania i pobierania pożytków samochód

będący przedmiotem umowy, korzystający zobowiązał się do uiszczania wynagrodzenia, na który składały się – opłata administracyjna w kwocie 2.385,25 zł netto, wstępna opłata leasingowa w wysokości 4.062.026,57 jenów japońskich netto, 72 okresowe opłaty leasingowe po 121.016,29 jenów japońskich oraz kwota równa wartości końcowej w wysokości 119.471,37 jenów netto. Okres leasingu rozpoczął się z dniem zawarcia umowy a kończył z upływem ostatniego dnia miesiąca, w którym przypadał termin płatności ostatniej okresowej opłaty leasingowej. Wysokość okresowych opłat leasingowych miała być przeliczana z jenów japońskich na złote według kursu sprzedaży dewiz z ostatniej tabeli kursowej (...) Bank (...) S.A. opublikowanej w ostatnim dniu roboczym miesiąca poprzedzającego miesiąc, w którym przypadał termin zapłaty danej okresowej opłaty leasingowej, wysokość wartości końcowej przeliczana miała być według kursu przyjętego do wyliczenia ostatniej okresowej opłaty leasingowej, natomiast wysokość wstępnej opłaty leasingowej przeliczana miała być według kursu 1,9965 zł za 100 jenów. Inne płatności, do których zobowiązany był leasingobiorca, a które zostały poniesione przez pozwaną lub określone w walucie innej niż złoty miały być płatne po przeliczeniu ich na złote według kursu sprzedaży dewiz z pierwszej tabeli kursowej pozwanej odpowiednio z dnia poprzedzającego dzień wystawienia przez pozwaną faktury VAT, którą płatności te zostaną objęte lub dzień przygotowania przez finansującego stosownego rozliczenia, chyba, że umowa leasingu stanowiła inaczej. Zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy Leasingu Operacyjnego przez cały czas posiadania przez korzystającego z przedmiotu umowy, finansujący ubezpiecza przedmiot leasingu na swoją rzecz lecz na koszt korzystającego, natomiast zapłacone składki ubezpieczeniowe korzystający zwróci finansującemu w złotych na podstawie wystawionej przez finansującego faktury. Warunki przewidywały również, że finansujący może wypowiedzieć umowę leasingu ze skutkiem natychmiastowym, jeżeli korzystający pozostaje w zwłoce w zapłacie wstępnej opłaty leasingowej lub jednej okresowej opłaty leasingowej lub innych należności na łączną kwotę równą jednej okresowej opłacie leasingowej i pomimo wyznaczenia przez finansującego na piśmie dodatkowej terminu siedmiu dni do zapłaty tych należności wraz z odsetkami nie uiścił ich. W przypadku wypowiedzenia umowy korzystający jest zobowiązany niezwłocznie, nie później niż w terminie wyznaczonym przez finansującego zwrócić kompletny przedmiot leasingu na swój koszt i ryzyko w miejsce wskazane przez finansującego na terenie Polski. W przypadku wypowiedzenia umowy leasingu i w związku z powstającym obowiązkiem zwrotu przedmiotu leasingu, finansujący ma prawo do dowolnego rozporządzenia przedmiotem leasingu, a w szczególności do jego sprzedania lub oddania do używania osobie trzeciej w oparciu między innymi o umowę leasingu lub zachowania na potrzeby własne. W przypadku gdy po wypowiedzeniu umowy leasingu uzyskana przez finansującego cena sprzedaży netto przedmiotu leasingu lub wartość rynkowa przedmiotu leasingu ustalona przy przekazaniu przedmiotu leasingu innemu korzystającemu lub wartość rynkowa netto przyjęta w przypadku przejęcia na potrzeby własne, po potrąceniu kwoty netto kosztów poniesionych przez finansującego w związku z odebraniem przedmiotu leasingu, jego wyceną, naprawą, usunięciem oznaczeń korzystającego, przechowaniem, konserwacją lub sprzedażą, jest niższa od kwoty zdyskontowanej, wówczas korzystający jest zobowiązany zapłacić finansującemu różnicę niezależnie od wszelkich innych wymagalnych wierzytelności głównych i ubocznych finansującego wobec korzystającego.

Na zabezpieczenie umowy J. D. wręczyła powódce weksel in blanco. W dniu 30 stycznia 2009 r. J. D. występująca jako dotychczasowy korzystający, zawarła z powódką, występującą jako finansujący oraz z (...) w O. występującą jako nowy korzystający umowę nazwaną „aneksem” do umowy leasingu (...), z której wynikało, że z dniem 1 lutego 2009 r. nowy korzystający wstępuje w prawa i obowiązki dotychczasowego korzystającego wynikające z powyższej umowy. Nowy korzystający potwierdza przejęcie od dotychczasowego korzystającego przedmiotu leasingu i oświadcza, że przedmiot leasingu będzie przez niego użytkowany, na co finansujący wyraża zgodę. W związku z powyższym w komparycji umowy leasingu przyjęto oznaczenie korzystającego (...) z siedzibą w O.. W aneksie wskazano, że weksel wystawiony przez dotychczasowego korzystającego zostaje zniszczony, natomiast nowy korzystający wystawia i wraz z podpisaniem aneksu wręcza finansującemu weksel własny in blanco poręczony przez pozwanych J. D. i K. P.. Załącznik do Aneksu stanowi deklaracja wekslowa, w której (...) oświadczyła, że załącza na użytek powódki weksel własny in blanco wystawiony przez (...) poręczony przez J. D. i K. P. występujących jako poręczyciele, który powódka upoważniona jest wypełnić do kwoty stanowiącej równowartość wszystkich wymagalnych, lecz nie zapłaconych należności przysługujących finansującemu (w szczególności należności z tytułu opłat leasingowych, odszkodowań, kar umownych lub zwrotu kosztów) z tytułu zawartej umowy leasingu nr (...) z dnia 31 maja 2008 r. łącznie z należnymi odsetkami, na wypadek, gdyby korzystający nie uregulował którejkolwiek z tych należności w dacie

jej wymagalności, zarówno w okresie mocy wiążącej umowy leasingu, jak i po jej rozwiązaniu lub wygaśnięciu lub w przypadku nastąpienia okoliczności, w której finansujący jest uprawniony do rozwiązania umowy leasingu. Poręczyciele oświadczyli, że poręczenie ich obejmuje wszystkie powyższe zobowiązania pieniężne korzystającego istniejące w dniu udzielenia poręczenia, jak również te które powstaną w przyszłości z tytułu umowy leasingu. (...) oświadczyła, że finansujący jest upoważniony do opatrzenia weksla datą jego wystawienia, datą płatności oraz klauzulą „bez protestu” zgodnie z własnym uznaniem, zawiadamiając o tym spółkę listem poleconym lub posłańcem wysłanym nie później niż na siedem dni przed datą płatności, weksel własny będzie płatny w W..

(...) wręczyła powódce weksel własny in blanco, na odwrocie którego pozwani P. i D. zamieścili podpisane przez siebie oświadczenia „poręczam”.

Sąd ustalił, że (...) z siedzibą w O. dokonała zmiany firmy na (...) oraz zmiany siedziby na W..

Pozwana spółka popadła w zaległości w uiszczeniu dwóch okresowych opłat leasingowych w kwotach 6.312,02 zł za sierpień 2011 r. i 6.520,92 zł za wrzesień 2011 r. a także zwrotu uiszczonej przez powódkę składki ubezpieczeniowej w kwocie 9.194 zł. Pismem z dnia 20 września 2011 r. nadanym listem poleconym w dniu 22 września 2011 r. powódka wezwała pozwaną spółkę do uiszczenia kwoty 22.026,94 zł zaległości w terminie do 28 września 2011 r. pod rygorem „przedterminowego rozwiązania” umowy leasingu „zgodnie z Ogólnymi Warunkami Umowy”. Pismem nadanym listem poleconym w dniu 12 października 2011 r. powódka wypowiedziała pozwanej spółce umowę leasingu „z dniem doręczenia niniejszego oświadczenia” powołując się na bezskuteczny upływ terminu do uiszczenia zaległych opłat, wezwała pozwaną spółkę do zwrotu przedmiotu leasingu. Pismo doręczone zostało pozwanej spółce w dniu 28 października 2011 r. W dniu 17 października 2011 r. pozwana spółka uiszczyła zaległą okresową opłatę leasingową za sierpień 2011 r., a 25 października 2011 r. – opłatę za wrzesień 2011 r., a ponadto kwotę 4.600 zł tytułem zwrotu zapłaconej przez powódkę składki ubezpieczeniowej. W dniu 4 listopada 2011 r. pozwana spółka wydała powódce przedmiot leasingu.

Pismem nadanym listem poleconym doręczonym powódce w dniu 9 listopada 2011 r. pozwana spółka złożyła oświadczenie o wypowiedzeniu umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym.

W dniu 27 grudnia 2011 r. wszystkim pozwanym doręczone zostało pismo powódki wysłane listem poleconym, w którym powódka powołując się na rozwiązanie umowy leasingu wezwała do zapłaty w terminie do 9 stycznia 2012 r. kwoty 214.686,57 zł, na którą to kwotę składały się: kwota 4.594 zł niezwróconej części należności za ubezpieczenie powiększona o odsetki za okres od 22 sierpnia 2011 r. w kwocie 199,62 zł, a pomniejszona o wpłaty w kwocie 131,25 zł oraz kwota 210.024,20 zł odszkodowania umownego, pod rygorem wypełnienia wystawionego przez pozwaną spółkę weksla.

Kwota wskazana w wezwaniu do zapłaty nie została przez pozwaną uiszczona. Powódka zatem uzupełniła weksel w ten sposób, że oznaczyła jako datę wystawienia weksla 31 stycznia 2009 r., jako sumę, która ma być zapłacona bez protestu kwotę 214.717,66 zł, jako termin płatności dzień 10 stycznia 2012 r., jako miejsce płatności – ulicę (...) w W..

W dniu 15 marca 2012 r. powódka zbyła przedmiot leasingu za kwotę 109.800 zł netto.

Pismem nadanym do każdego z pozwaną pocztą kurierską w dniu 27 marca 2012 r., a doręczonym każdemu z pozwaną w dniu 28 marca 2012 r. powódka poinformowała o sprzedaży samochodu i ograniczeniu swojego roszczenia o kwotę uzyskaną ze sprzedaży. Wobec tego powódka zachowała roszczenie o zapłatę 104.917,66 zł z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 214.717,66 zł od dnia 11 stycznia 2012 r. do dnia 15 marca 2012 r., a od kwoty 104.917,66 zł od dnia 16 marca 2012 r. do dnia zapłaty. Weksel nie został przez żadnego z pozwaną wykupiony.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał, że roszczenie powódki jest zasadne, zatem wydany w sprawie nakaz zapłaty należało utrzymać w mocy, a co za tym idzie zarzuty podniesione przez pozwaną Sąd uznał za chybione.

Sąd wskazał, że niezasadnie pozwani powołują się na uregulowanie przez pozwaną spółkę należności wobec powódki jeszcze przed złożeniem przez nią oświadczenia o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym. Sąd podkreślił, że stosownie do treści art. 7 § 3 ust. 2 lit. a Ogólnych Warunków Umowy Leasingu Operacyjnego finansujący nabywa prawo do wypowiedzenia umowy, jeżeli korzystający pozostaje w zwłoce z zapłatą wstępnej opłaty leasingowej lub jednej okresowej opłaty leasingowej lub innych należności na kwotę łączną równą jednej okresowej opłacie leasingowej i pomimo wyznaczenia przez finansującego na piśmie dodatkowego terminu siedmiu dni do zapłaty tych należności wraz z odsetkami, nie uiszczył ich. Nabycia przez finansującego prawa do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym nie niweczy późniejsze opłacenie przez korzystającego zaległych należności, nawet wówczas, gdy opłacenie to nastąpiło przed złożeniem przez finansującego oświadczenia o wypowiedzeniu. Ani żaden przepis prawa powszechnie obowiązującego, ani też żaden przepis umowy łączącej strony nie wiąże jakichkolwiek skutków co do wypowiedzenia umowy leasingu przez finansującego z uiszczeniem należności przez korzystającego po upływie dodatkowego terminu wyznaczonego przez finansującego. Sąd zwrócił również uwagę na cel regulacji art. 709 ind. 13 § 2 k.c. i art. 7 § 3 ust. 2 lit. a Ogólnych Warunków Leasingu Operacyjnego, którym jest ochrona finansującego przed niesolidnością kontrahenta, który uchylia nie tylko terminowi płatności rat zasadniczych, ale również dodatkowemu terminowi wyznaczonemu przez finansującego.

W sprawie bezspornym było, że pozwana spółka nie uiszczyła w umówionym terminie okresowych opłat leasingowych za sierpień i wrzesień 2011 r. a także równowartości opłaconej przez powódkę składki ubezpieczenia przedmiotu leasingu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że błędne jest stanowisko pozwanych, że użyte przez powódkę sformułowanie „przedterminowe rozwiązanie” nie spełnia wymogu wyraźnego zagrożenia rygorem wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. Jeżeli bowiem uczestnik obrotu gospodarczego grozi kontrahentowi na wypadek nie dokonania przez tego kontrahenta płatności w określonym terminie „przedterminowym rozwiązaniem umowy” nie wskazując żadnych informacji co do terminu samego rozwiązania, to rozumieć to należy jako groźbę wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. Dlatego też Sąd Okręgowy uznał, że pismo powódki z dnia 20 września 2011 r. spełniało wymogi wynikające zarówno z umowy leasingu oraz te, które wynikają z treści art. 709 ind. 13 § 2 k.c. Jakkolwiek powódka błędnie w piśmie obliczyła zakończenie trwania terminu wyznaczonego przez powódkę pozwanej na zapłacenie zaległych należności, to jednak z twierdzeń samych pozwanych nie wynika, by zapłaty pozwana spółka dokonała przed datą złożenia przez powódkę oświadczenia o wypowiedzeniu umowy.

Sąd Okręgowy podniósł również, że nawet gdyby przyjąć, jak tego chcą pozwani, że art. 7 § 3 ust. 2 lit. a Ogólnych Warunków Umowy Leasingu Operacyjnego jest sprzeczny z art. 709 ind. 13 § 2 k.c., a przez to nieważny w zakresie, w jakim dopuszcza możliwość wypowiedzenia umowy leasingu, gdy korzystający zalega z zapłatą należności innych niż co najmniej jedna rata leasingowa, to w przedmiotowej sprawie pozwana spółka zalegała z zapłatą dwóch rat leasingowych, co powoduje, że wypowiedzenie umowy uzasadnione było również na gruncie art. 709 ind. 13 § 3 k.c.

W konsekwencji dokonane przez powódkę wypowiedzenie umowy było ważne i skuteczne, co spowodowało po stronie pozwanej obowiązek zwrotu przedmiotu leasingu. Po wykonaniu natomiast tego obowiązku przez pozwaną spółkę nie miała ona żadnego tytułu do domagania się ponownego wydania przedmiotu leasingu, czy też umożliwienia jej korzystania z tego przedmiotu. Uniemożliwienie używania przez pozwaną przedmiotu leasingu nie kreowało po jej stronie uprawnienia do wypowiedzenia umowy tym bardziej, że umowa ta została już wcześniej ważnie i skutecznie wypowiedziana przez powódkę.

Sąd Okręgowy podkreślił, że ważne i skuteczne wypowiedzenie umowy przez powódkę zrodziła po stronie pozwanej obowiązek zapłaty powódce kwoty zdyskontowanej, co według art. 1 ust. 4 Ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego oznacza zapłatę sumy zdyskontowanych wartości końcowej oraz okresowych opłat leasingowych netto, których termin płatności nie nastąpił do dnia wypowiedzenia umowy, pomniejszonej o cenę sprzedaży netto przedmiotu leasingu. Skoro jednak na datę uzupełnienia i płatności weksla przedmiotu leasingu nie został jeszcze ani sprzedany, ani przekazany innemu korzystającemu, ani też przejęty na potrzeby własne powódki, to w świetle art.

7 § 3 ust. 6 Ogólnych warunków umowy leasingu operacyjnego przyjąć należy, że w momencie uzupełnienia weksła wpisana przez powódkę suma wekslowa nie musiała uwzględniać wysokości ceny sprzedaży przedmiotu leasingu.

Sąd Okręgowy podkreślił, że twierdzenia pozwanych, jakoby żadne opłaty ani składki ubezpieczeniowe nie stanowiły należności powódki są sprzeczne z treścią art. 4 § 1 ust. 1 Ogólnych warunków (...), który przyznaje finansującemu roszczenie przeciwko korzystającemu o zwrot zapłaconych składek ubezpieczeniowych na podstawie wystawionej przez finansującego faktury. W niniejszej sprawie faktura taka została przez powódkę wystawiona.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy podkreślając, że na pozwanych spoczywał ciężar wykazania, że weksel został uzupełniony niezgodnie z porozumieniem wekslowym, stwierdził, że pozwani nie zaoferowali sądowi jakichkolwiek dowodów wskazujących na nieprawidłowość wyliczenia sumy zdyskontowanych wartości końcowej oraz okresowych opłat leasingowych netto, których termin płatności nie nastąpił do dnia wypowiedzenia umowy. Sąd podkreślił, że przyjęta przez pozwanych linia obrony sprowadzająca się do postawienia powódce zarzutu braku wykazania, w jaki sposób obliczyła należność dochodzoną w niniejszym postępowaniu jest chybiona przede wszystkim dlatego, że powódka dochodzi należności z weksla.

Ponadto Sąd Okręgowy stwierdził, że należy przyjąć, że powoływane przez pozwanych wpłaty pozwanej zostały przez powódkę uwzględnione, kwota zdyskontowana w rozumieniu przepisów Ogólnych warunków (...) obejmuje bowiem z definicji jedynie te okresowe opłaty leasingowe, których termin płatności do dnia wypowiedzenia umowy jeszcze nie nastąpił. Kwota żądania przez powódkę tytułem należności za ubezpieczenie stanowi dokładną różnicę między kwotą określoną w wystawionej przez powódkę fakturze z 1 sierpnia 2011 r., a kwotą zapłaconą z tego tytułu przez pozwaną spółkę w dniu 25 października 2011 r.

Dochodzone przez powódkę odsetki mieszczą się w granicach wyznaczonych treścią weksla.

Sąd Okręgowy podkreślił, że tak jak pozwana spółka odpowiadają dwie osoby fizyczne, które weksel poręczyły, a odpowiedzialność spółki jako wystawcy weksla oraz poręczycieli weksla jest solidarna.

W ocenie Sądu Okręgowego nie jest zasadny zarzut potrącenia. Pozwani przedstawili do potrącenia wierzytelność zasądzoną od powódki na rzecz pozwanej spółki nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 15 marca 2012 r. wydanym w sprawie XX GNc 156/12. Nakaz ten jednak utracił moc na skutek wniesienia przez powódkę sprzeciwu, a następnie doszło do oddalenia powództwa wyrokiem z dnia 24 lipca 2012 r. Choć brak jest informacji co do prawomocności tego orzeczenia, to jednak, Sąd Okręgowy podkreślił, że skoro pozwani jako tytuł przysługującej im od powódki wierzytelności wskazują nakaz zapłaty, który utracił moc, nie sposób jest uznać, że przedstawiona do potrącenia wierzytelność została wykazana.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. uznając, że wynik procesu przemawia za pozostawieniem każdego z pozwanych przy poniesionych przez nich kosztach związanych z opłatą od zarzutów oraz kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Apelację od powyższego wyroku wywiedli pozwani. Zaskarżając wyrok w całości zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa materialnego:

- art. 709 ind. 13 § 2 k.c. poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że użyte w oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy leasingu sformułowanie „przedterminowe rozwiązanie” jest tożsame ze sformułowaniem „wypowiedzenie umowy”, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, że powódka skutecznie wypowiedziała umowę leasingu,

- art. 709 ind. 13 § 2 k.c. w zw. z art. 476 k.c. w zw. z art. 61 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że okoliczność, że pozwani uiszcili zaległe raty nie ma znaczenia dla oceny skuteczności oświadczenia powódki o wypowiedzeniu umowy leasingu oraz, że zapłata zaległości po upływie dodatkowego terminu nie stanowi przeszkody w wykonaniu prawa finansującego wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym,

- art. 709 ind. 13 § 2 k.c. poprzez jego zastosowanie i przyjęcie, że powódce przysługiwało prawo wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym podczas, gdy wypowiedzenie umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym musi być poprzedzone czynnościami określonymi w art. 709 ind. 13 § 2 k.c., a nadto oświadczenie powódki o wypowiedzeniu umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym złożone zostało w dniu 28 października 2011 r., a uprawnienie do jego złożenia wygasło w dniu 25 października 2011 r.,

- art. 61 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i dokonanie oceny skuteczności złożonego przez powódkę oświadczenia o wypowiedzeniu umowy leasingu na dzień sporządzenia pisma tj. na dzień 11 października 2011 r., podczas gdy skuteczność należy oceniać na dzień 28 października 2011 r., ponieważ wtedy doszło do pozwanych oświadczenie powódki w taki sposób, że pozwani mogli zapoznać się z jego treścią.

Pozwani zarzucili również Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa procesowego:

- art. 496 k.p.c. poprzez utrzymanie w mocy nakazu zapłaty w całości w sytuacji, gdy wobec skutecznego odstąpienia przez pozwanych od umowy leasingu, łączący strony stosunek podstawowy wygasł, co powoduje niemożność dochodzenia wierzytelności wekslowej.

Z ostrożności procesowej, na wypadek, gdyby Sąd uznał, że powódce przysługiwało prawo do wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym, pozwani zarzucili Sądowi Okręgowemu naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na treść wyroku:

- art. 496 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 k.p.c. poprzez utrzymanie nakazu zapłaty w mocy w sytuacji, gdy powódka nie przytoczyła podstawy faktycznej powództwa, powódka nie wskazała wyraźnie z jakiego tytułu wywodzi swoją wierzytelność oraz naruszenie prawa materialnego:

- art. 5 k.c. w zw. z art. 709 ind. 13 § 2 k.c. poprzez ich niezastosowanie i uwzględnienie powództwa w sytuacji, gdy w chwili złożenia przez powódkę oświadczenia o wypowiedzeniu umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym, pozwani nie pozostawali w zwłoce w zapłacie ani jednej okresowej raty leasingowej, co świadczy, że zachowanie powódki polegające na podtrzymaniu woli rozwiązania umowy leasingu w takiej sytuacji stanowi nadużycie prawa.

W konkluzji apelacji pozwani wnieśli o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja pozwanych pozbawiona jest uzasadnionych podstaw prawnych i jako taka podlega oddaleniu.

W istocie rzeczy spór w przedmiotowym postępowaniu koncentruje się na kwestii, która ze stron umowy leasingu dokonała skutecznego wypowiedzenia umowy i w związku z tym, czy i jakie roszczenia przysługują oraz której ze stron umowy.

Pozwani kwestionują skuteczność wypowiedzenia przez powódkę umowy ze skutkiem natychmiastowym, ponieważ powódka użyła w piśmie z dnia 20 września 2011 r. zawierającym wezwanie do zapłaty, sformułowania „przedterminowe rozwiązanie”, podczas gdy, w przypadku braku zapłaty kwoty, na którą opiewało wezwanie, winien być zakreślony rygor „wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym”. Pozwani twierdzą, że zastrzeżenie dotyczące wypowiedzenia umowy powinno być uczynione stanowczo i wyraźnie i nawet odesłanie do Ogólnych Warunków Umowy nie jest wystarczające dla określenia konsekwencji wynikających z ewentualnego bezskutecznego upływu dodatkowego terminu do zapłacenia zaległości. W ocenie Sądu Apelacyjnego nie można zgodzić się z takim stanowiskiem. Po pierwsze Ogólne Warunki Umowy Leasingu nie przewidują konieczności użycia rygoru o treści „wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym”, a po drugie, w okolicznościach sprawy nie można odmiennie niż to uczynił Sąd Okręgowy interpretować sformułowania „pod rygorem przedterminowego rozwiązania

umowy”. Pozwani byli świadomi, że zalegają z płatnością dwóch rat leasingowych i jednej składki ubezpieczeniowej, zatem powódka miała prawo wystosować wezwanie do zapłaty zaległości wyznaczając dodatkowy termin do ich uiszczenia. Tak też uczyniła pismem z 20 września 2009 r. Pozwani mieli również świadomość skutków nieuiszczenia w dodatkowym terminie zaległości. Dlatego też nie można zgodzić się w twierdzeniem pozwanych, że rygor „przedterminowego rozwiązania umowy” nie jest w tym wypadku jednoznaczny z rygorem wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. Ponadto Ogólne Warunki Leasingu nie przewidywały innego sposobu rozwiązania umowy przed upływem jej terminu jak tylko odstąpienie od niej i wypowiedzenie. Z powodów, o których wyżej była mowa nie można również zgodzić się z poglądem prezentowanym przez pozwanych w apelacji, że powódka nie zamieszczając w wezwaniu do zapłaty zaległości rygору w dosłownym brzmieniu „wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym” naruszyła przepis art. 709 ind. 13 § 2 k.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego zbyt daleko idące wnioski wyciągają pozwani z powołania przez powódkę w wezwaniu do zapłaty art. 476 k.c., który wskazuje, kiedy dochodzi do zwłoki w spełnieniu świadczenia przez dłużnika. Nadużyciem ze strony pozwanych jest twierdzenie, że powołanie tego przepisu świadczy o tym, że intencją powódki było jedynie ostrzeżenie pozwanych, że w przypadku niezapłacenia zaległości powódka będzie doliczała do należności głównej odsetki ustawowe za zwłokę.

Należy jednak zwrócić uwagę, że sami pozwani przydają sformułowaniom „przedterminowe rozwiązanie umowy” i „wypowiedzenie umowy ze skutkiem natychmiastowym” takie samo znaczenie, skoro w zarzutach do nakazu zapłaty wskazują, że „pismem z dnia 11.10.2011 r. doręczonym pozwanej spółce w dniu 28.10.2011 r. powódka przedterminowo rozwiązała z pozwaną spółką umowę leasingu (...)”.

Z powyższych względów, wobec spełnienia przez powódkę wszystkich ustawowych przesłanek umożliwiających wypowiedzenie umowy ze skutkiem natychmiastowym, nie jest trafne stwierdzenie pozwanych zawarte w uzasadnieniu apelacji, że dokonane przez powódkę wypowiedzenie umowy ze skutkiem natychmiastowym jest nieważne na podstawie art. 58 § 1 k.c. ze względu na sprzeczność tej czynności z prawem.

Odnosnie do drugiego z postanowionych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego – art. 709 ind. 13 § 2 k.c. w zw. z art. 476 k.c. w zw. z art. 61 § 1 k.c. stwierdzić przede wszystkim należy, że pozwani nie kwestionowali faktu nieuiszczenia w terminie dwóch rat leasingowych za sierpień i wrzesień 2011 r., stwierdzając wprost w apelacji „co prawda pozwani popadli w zwłokę w wykonaniu zobowiązania” oraz, że został im udzielony przez powódkę dodatkowy termin do uiszczenia powstałych zaległości. Bezskuteczny upływ dodatkowego terminu do spełnienia przez pozwanych należności na rzecz powódki już sam w sobie spowodował powstanie po stronie powódki prawa do wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. Nie jest, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zasadne twierdzenie pozwanych, jakoby zapłacenie przez nich zaległości lecz po upływie dodatkowego terminu pozbawia powódkę możliwości wypowiedzenia umowy ze skutkiem natychmiastowym. W doktrynie prezentowany jest pogląd, że powstanie prawa wypowiedzenia umowy leasingu uzależnione jest od bezskutecznego upływu odpowiedniego dodatkowego terminu wyznaczonego na piśmie. Zapłata zaległości, jednakże po upływie takiego terminu, w zasadzie nie stanowi przeszkody w wykonaniu prawa wypowiedzenia umowy przez finansującego (tak K. Kopaczyńska-Pieczeniak, komentarz do art. 709 ind. 13 k.c., Kodeks Cywilny, Komentarz, Tom III, Zobowiązania, część szczególna, Lex 2010). Zdaniem Sądu Apelacyjnego nie jest więc trafne stanowisko, że realizacja przez finansującego uprawnienia do wypowiedzenia umowy leasingu ze skutkiem natychmiastowym ograniczona jest chwilą ustania zwłoki – spełnienia świadczenia (jego zaoferowania). Nie można zatem podzielić poglądu pozwanych, że z chwilą uiszczenia w dniu 25 października 2011 r. drugiej z zaległych rat opłaty leasingowej – za wrzesień 2011 r. uprawnienie powódki do wypowiedzenia umowy wygasło.

Wobec powyższego nie jest zasadny również zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 709 ind. 13 § 2 k.c. poprzez jego zastosowanie.

Odnosnie do zarzutu naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 61 k.c. stwierdzić należy, że z treści tego przepisu wynika, że ustawodawca opowiedział się za teorią doręczenia, a właściwie za tzw. kwalifikowaną teorią doręczenia, przyjmując, że oświadczenie woli, które ma być złożone innej osobie, jest złożone z chwilą, gdy doszło do niej w taki sposób,

że mogła zapoznać się z jego treścią. Nie ulega wątpliwości, że pozwana spółka odebrała z urzędu pocztowego przesyłkę zawierającą oświadczenie powódki o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym w dniu 28 października 2011 r., po dwukrotnym jej awizowaniu w dniu 17 i 24 października 2011 r. W ocenie Sądu Apelacyjnego jednak nie można za pozwany przyjąć, że umowa leasingu nie została wypowiedziana przez powódkę skutecznie, bowiem oświadczenie dotarło do pozwanych po uiszczeniu przez nich zaległości. W związku z tym, że prawo do wypowiedzenia umowy powstało w chwili, gdy pozvani pozostawali w zwłoce z zapłatą należności z tytułu umowy leasingu, a uiszczenie zaległości przez pozwanych już po bezskutecznym upływie dodatkowego terminu nie pozbawia leasingodawcy możliwości wykonania prawa wypowiedzenia umowy, pozvani z faktu doręczenia oświadczenia powódki o wypowiedzeniu umowy ze skutkiem natychmiastowym po zapłaceniu dwóch zaległych opłat leasingowych nie mogą wyciągać pozytywnych dla siebie skutków.

Konsekwencją powyższego nie jest również trafny zarzut naruszenia przez Sąd Okręgowy prawa procesowego – art. 496 k.p.c. Uznanie skuteczności wypowiedzenia przez powódkę umowy leasingu powoduje, że odstąpienie przez pozwanych od powyższej umowy nie mogło odnieść zamierzonego przez pozwanych skutku.

Odnosnie do podniesionych przez pozwanych z ostrożności procesowej zarzutów naruszenia przez Sąd Okręgowy art. 496 k.p.c. w zw. z art. 187 k.p.c. wskazać należy, że powódka w uzasadnieniu pozwu zawarła wyjaśnienie kwoty składającej się na sumę wekslową, nadto przy piśmie z dnia 22 grudnia 2011 r. adresowanym do pozwanych powódka załączyła rozliczenie przedstawiające strukturę kwoty 214.717,66 zł, natomiast pismem z dnia 26 marca 2012 r. poinformowała pozwanych o obniżeniu wyżej wskazanej kwoty o kwotę uzyskaną z zagospodarowania przedmiotu leasingu. Należy podkreślić, że deklaracja wekslowa wskazywała, na jakie kwoty finansujący upoważniony jest uzupełnić weksel. Kwoty te to w szczególności należności z tytułu opłat leasingowych, odszkodowań, kar umownych lub zwrotu kosztów łącznie z należnymi odsetkami. Z wyszczególnienia dołączonego do pisma powódki z dnia 22 grudnia 2011 r. wynika, że na kwotę, na jaką miał zostać wypełniony weksel składają się kwota ubezpieczenia wraz z odsetkami, należność z tytułu okresowej opłat leasingowych oraz odszkodowanie umowne zgodnie z art. 7 OWUL wraz z odsetkami. Nie zachodzi zatem w przedmiotowej sprawie sytuacja jak w wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 2 marca 2005 r. (I A Ca 1413/04), na który pozvani powołują się w apelacji. Przedstawienie przez powódkę, co składa się na kwotę, na którą uzupełniony został weksel dawało pozwany możliwość weryfikacji tej kwoty, jeżeli uznawali, że nie jest ona zgodna z faktycznym zadłużeniem.

Nie można zgodzić się z zarzutem naruszenia przez sąd pierwszej instancji art. 5 k.c. Zgodnie z tym przepisem nie jest chronione przez prawo działanie lub zaniechanie uprawnionego, które jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współżycia społecznego. Nie może jednak powoływać się na sprzeczność podejmowanych przez uprawnionego działań ten, kto, którego zachowanie sprzeczne jest z zasadami współżycia społecznego. Jak bowiem inaczej ocenić zwłokę pozwanej w uiszczeniu należności wynikających z łączącej strony umowy leasingu. Pozvani mieli świadomość treści umowy, skutków niewywiązania się z ciążących na nich obowiązków. Oczywiście jest, że strony umowy leasingu upatrują w jej realizacji wzajemnych korzyści, celem finansującego jest uzyskanie kwoty wynagrodzenia za korzystanie z przedmiotu leasingu, natomiast celem leasingobiorcy jest korzystanie z przedmiotu leasingu i jego zużycia. Nie mogą jednak pozvani usprawiedliwiać swojego zachowania (niewywiązania się z warunków umowy) przyświecaniem wzajemnych celów stronom umowy. Stanowisko zaprezentowane przez pozwanych w podsumowaniu apelacji, jakoby to pozvani wywiązali się z postanowień umowy, a powódka ze swej strony wykonała umowę nienależycie, zmuszając pozwanych do odstąpienia od umowy nie znajduje potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Apelacyjny uznając apelację za niezasadną, na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku. O kosztach postępowania apelacyjnego rozstrzygnięto zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. w zw. z art. 98 k.p.c. stosownie do jego wyniku.